

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Ірпінського міського суду Київської області**

29.05.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі ст. ст. 13, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 29.05.2025 групою НПМ здійснено відвідування Ірпінського міського суду Київської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Ковальов Олександр Юрійович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Луфференко Владислав Олександрович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Оладов Сергій Андрійович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Палій Олександр Миколайович – регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у місті Києві та Київській області.

Відвідування проведено за участі керівництва суду:

- Мерзлого Леоніда Валерійовича, голови суду;
- Бережко Олеся Станіславівни, керівника апарату суду.

Загальна інформація.

Суд розташований за адресою: вул. Мінеральна, 7, м. Ірпінь, Київська обл., у двоповерховій адміністративній будівлі.

Штатна чисельність суддів – 12 посади, фактично здійснюють правосуддя 8 суддів.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» районний суд є судом першої інстанції і здійснює правосуддя у порядку, визначеному чинним законодавством, суд розглядає цивільні, кримінальні, а також справи про адміністративні правопорушення.

В будівлі суду облаштовано два входи / виходи – основний (центральний) зі сторони вулиці Мінеральна та службовий (конвойний) входом з двору будівлі.

У приміщеннях суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів тощо.

Територія, де здійснюється висадка та посадка обвинувачених (підсудних), засуджених огорожена. Біля в'їзних воріт розташовані двері запасного виходу із будівлі суду. Також територія подвір'я огорожена парканом та ганком для

висадки посадки обвинувачених (підсудних), засуджених. Над входом до конвойного приміщення зі сторони подвір'я встановлено металеве накриття.

Для розгляду кримінальних справ у приміщенні суду облаштовано 3 зали судових засідань, які розташовані на першому та другому поверхах.

Усі зали судових засідань обладнані загородженнями із органічного скла. На дверях зазначених огорожень обладнані оглядові віконця. Лави для розміщення затриманих та осіб, узятих під варту, прикріплені до підлоги. Під час відвідування приміщень суду обвинувачені, підсудні (засуджені) у суді не перебували. Установлено інформаційні стенди. У суді також наявні аптечки для надання домедичної допомоги.

Біотуалет для вказаних осіб розташований в зоні паркування спеціального автотранспорту (фото 4, 7). За потреби, забезпечення питною водою відбувається на прохання такої особи.

Вікна зали судових засідань для розгляду кримінальних справ оснащена ґратами, що забезпечує додаткову безпеку.

Маршрут конвоювання до залів судових засідань проходить коридором загального користування. Звільнення маршрутів конвоювання від сторонніх осіб забезпечується підрозділом конвою.

Відвідування Суду групою НППМ здійснюється вперше.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.1 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН Суди) та пунктів 9,10 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затверджено спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державно судово адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68, у приміщенні суду не обладнано камери для обвинувачених (підсудних) засуджених осіб, а також приміщення для розміщення особового складу варті. Така практика може призводити до тривалого утримання підсудних в неприпустимих умовах, що суперечить вимогам національних та міжнародних стандартів.

Порушення права на захист персональних даних (стаття 32 Конституції України, стаття 12 Закону України «Про захист персональних даних»).

2. У порушення вимог абзацу другої частини першої статті 6, частини другої статті 12 Закону України «Про захист персональних даних», у суді відсутні попереджувальні знаки щодо здійснення відеоспостереження при вході до відповідних зон.

Порушення права на життя, та права на особисту безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

3. У порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН Суди та пункту 13 Інструкції з організації конвоювання, у приміщенні суду відсутній ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від спеціального автотранспорту до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступними для третіх осіб коридорами.

4. У порушення Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів. Тож, працівники та відвідувачі наражають себе на небезпеку під час оповіщення сигналу повітряної тривоги продовжуючи перебувати у приміщенні суду або на подвір'ї.

5. Установлено порушення Правил експлуатації та типові норми належності вогнегасників, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15 січня 2018 року № 25, а також ДСТУ 4297-2004 «Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги», а саме, у приміщеннях будівлі суду розміщені вогнегасники, термін дії яких закінчився (фото 3). Унаслідок цього у разі виникнення пожежної небезпеки унеможливується ефективний захист від пожежі і виникає загроза життю та здоров'ю громадян, що у свою чергу свідчить про порушення їх права на життя.

Порушення прав осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю) та маломобільних груп населення (стаття 27 Конституції України).

6. Відповідно до вимог ДБН 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Так, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на кріслі колісному потрапити до санітарної кімнати.

7. Окрім цього, в суді відсутні попереджувальні контрасті смуги, що порушує вимоги п. 8.4. ДБН Інклюзивність щодо розміщення візуальних елементів доступності.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

8. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди, будівлі суду не обладнані кімнатами для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію х права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху.

Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Київській області:

Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

2. Ірпінському міському суду Київської області:

2.1. Опрацювати питання щодо забезпечення у суді необхідної кількості камер для тримання підсудних (засуджених) з розрахунку не менше ніж 4 м² на особу, передбачивши щонайменше три камери на кожну залу судових засідань для розгляду кримінальних справ;

2.2. Опрацювати питання щодо забезпечення у суді ізолюваного маршруту конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до зали судових засідань;

2.3. Розглянути можливість облаштування у будівлі суду найпростішого укриття;

2.4. Забезпечити розміщення попереджувального знака при вході до зони з

відеоспостереженням;

2.5. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

2.6. Провести технічний огляд, обслуговування та перезарядку вогнегасників;

2.7. Вжити заходів щодо обладнання кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими).

Додаток: фототаблиця на 2 арк.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Олександр КОВАЛЬОВ

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

фото 3

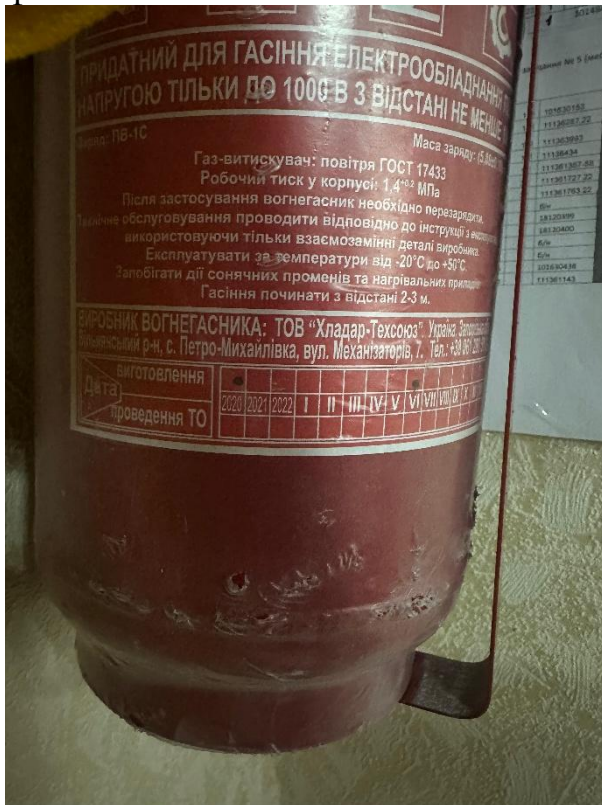

фото 4

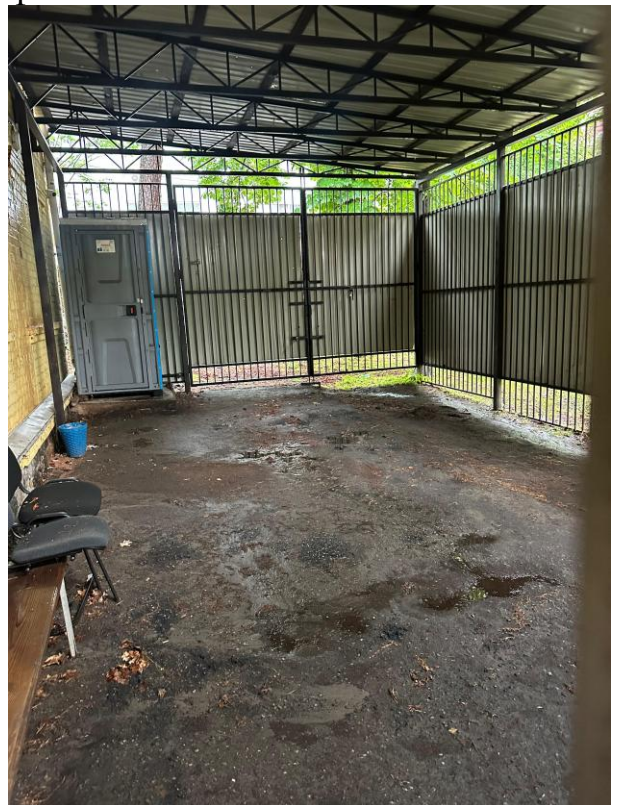

фото 5

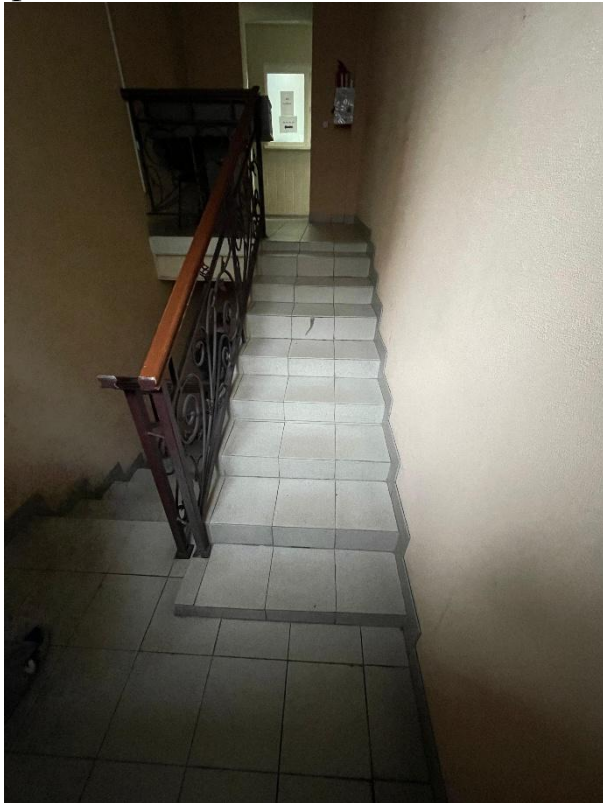

фото 6

фото 7

фото 8

